

Dlaczego ta książka

Szanowni Państwo!

Niniejsza publikacja powstała w celu przybliżenia Czytelnikowi możliwości i wyzwań geriatry w diagnostyce i leczeniu chorób związanych z procesami starzenia, stąd tytuł: *Drogowskazy w Geriatrii*. Jako młodą dziedzinę medyczną o 100-letniej historii, w 2021 roku zastajemy geriatrję w okresie przechodzenia z czasu dorastania w okres dojrzałości.

Przekonuje nas ona, jako pomysłodawców książki, oferowanym bogactwem interpretacji w podejściu do licznych problemów starszych schorowanych osób. Pozwala dostrzec między nagromadzonymi zagadkami, z jakimi mamy do czynienia podczas kolejnego badania starszego pacjenta, indywidualną ścieżkę, którą starać się będziemy go poprowadzić w kierunku zachowania i podtrzymania słabnących rezerw. Dzięki temu podejściu kategoria zmian określonych jako „nieodwracalne z powodu wieku” jest w geriatry weryfikowana – prawda czy fałsz. Czasem jest to istotnie stwierdzenie braku rezerw, połączone z leczeniem podtrzymującym jakość życia w końcowym jego okresie. Zdecydowanie częściej udaje się jednak dodać lat życia i nie zawsze z udziałem medycyny opartej na faktach. Te „darowane” lata zaskakują wówczas leczących, opiekunów, rozradowując chorego, który wcześniej usłyszał, że w tym wieku zbyt wiele nie powinien oczekiwać.

Kolejnym powodem napisania książki była chęć przybliżenia lekarzom, pracownikom medycznym innych specjalności i branż, szczególnie medycyny rodzinnej, zabiegowej i pielęgniarstwa, mechanizmów patofizjologicznych chorób i zespołów geriatrycznych oraz języka komunikacji, którym posługuje się geriatrya. Wyjątkowa złożoność procesu starzenia stanowiła trudne wyzwanie, by precyzyjnie opisać i połączyć zmiany zachodzące na poziomie cząsteczek, tkanek i narządów z objawami spotykanymi przy łóżku cierpiącego starszego człowieka. Dlatego autorzy zaproponowali, na przykładzie osób długowiecznych, posługiwanie się cechami fenotypowymi, które pozwalają rozróżnić odmienne kategorie i trajektorie starzenia, wykorzystując w opisie podstawowe pojęcia z zakresu biologii starzenia.

Ochrona najsłabszych pacjentów wśród populacji osób starszych, czyli osób z zespołem kruchości, jest również jednym z celów tej publikacji. W książce zamieszczono opisy stosowania wybranych narzędzi całościowej oceny geriatrycznej, zestawiając

je z doświadczeniami własnymi autorów, nabytymi w ośrodkach krajowych, angielskich i szwedzkich. Uczyniono to z nadzieją, że fragmenty książki, w których autorzy dzielą się własnymi doświadczeniami będą również przydatne dla lekarzy i pielęgniarek zaczynających specjalizację z geriatry. Dużą część książki stanowią opisy geriatry okołoperacyjnej.

Geriatry podnosi bezpieczeństwo terapii i najefektywniej, spośród innych dziedzin medycznych, poprawia skuteczność leczenia i opieki nad starszymi chorymi z wielochorobowością, zmniejszając koszty opieki medycznej przez redukcję częstości rehospitalizacji takich pacjentów, ograniczanie jatropatogenii i racjonalizację farmakoterapii.

Opisana w książce metoda podnosząca dbałość w podejściu do starszych chorych opiera się na zasadzie pracy w zespołach wielospecjalistycznych, z uwzględnieniem metodologii warsztatów stosowanych w neuropsychologii, rehabilitacji geriatrycznej i diabetologii geriatrycznej.

Przedstawiono też przydatne rozwiązania umożliwiające przygotowanie telekonsultacji geriatrycznych oraz zasady oceny starszych kierowców pod kątem podniesienia bezpieczeństwa prowadzenia przez nich pojazdów.

W geriatry pełne wyzdrowienie i wyleczenie choroby zostaje zastąpione zazwyczaj zmniejszeniem dolegliwości i zahamowaniem tempa spadku sprawności funkcjonalnej. Radykalne usunięcie dolegliwości, typowe dla medycyny zabiegowej, w geriatry jest kwestią skutecznego zmniejszenia zagrożenia. Temat ten znalazł swoje miejsce w książce, w części poświęconej terapiom geriatrycznym, w której autorzy dzielą się swoimi doświadczeniami – to część o przypadkach z życia wziętych. Faktyczne wartościowanie zdrowia seniorów zostało poddane poważanej próbie w roku 2020, w okresie pandemii COVID-19, szczególnie mocno w placówkach opieki długoterminowej, i pokazało celowość oraz konieczność poszukiwania lepszych rozwiązań organizacyjnych, z wykorzystaniem podejścia geriatrycznego. Piszemy również i o tym.

Od niedawna obserwujemy budzącą się pasję do wiedzy z geriatry wśród studentów i młodych adeptów studiów medycznych, rozumiejących potrzebę oparcia pracy ze starszymi chorymi na zasadach gerontologii i geriatry. Podejmują się oni zdobywania tej wiedzy bez względu na trudności, jakie stwarza praca z ciężko chorymi, i warunki zewnętrzne, w jakich zdarza się pracować. Również im dedykujemy tę publikację.

Historyczny dorobek życia osób starszych, ich godność i wkład, jaki wnieśli w rozwój kolejnych pokoleń, nakazują zapewnienie im ochrony i wsparcia w chwilach, gdy słabną w pokonywaniu chorób. Jest to powinnością ich następców i ten argument był dla nas kluczowy podczas prac nad książką.

Zachęcamy do lektury.

Dorota Religa   Jarosław Derejczyk